

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КУКМАРА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
ЯТМАС-ДУСАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
КАРАР

“11” июнь 2024 ел

№22

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау турында

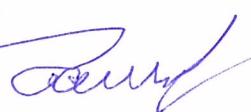
«Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 булекнен 19 пункты, «Россия Федерациисендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге Уставы нигезендә Ятмас-Дусай авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Күшымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга.

2. «Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 29 ноябрендәге 32 номерлы Ятмас-Дусай авыл жирлеге Советы карарының үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында», Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://kukmor.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территорииясендәге мәгълүмат стендларында бастырырга.

Ятмас-Дусай жирлек
башлыгы урынбасары

Н.Г.Галиев

Ятмас-Дусай авыл жирлеге Советының
11.06.2024 елның 22 номерлы каарына
кушымта

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге нигезләмә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнен, гражданнарның (алга таба – контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территориисен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләрен), инвалилар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеген тәэмин итү таләпләрен (алга таба шулай ук – мәжбүри таләпләр) үтгү тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Ятмас-Дусай авыл башкарма комитеты (алга таба – администрация) тарафыннан башкарыла.

1.4. Администрациянең төзекләндерү өлкәсендә контроль алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи затлары – Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре (алга таба шулай ук – контроль алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар). Администрациянең күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфа бурычларына аларның вазыйфа инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә контролль алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи затларның хокуклары, бурычлары бар һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә жаваплылык тоталар.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру, профилактик чарапалар, контроль чарапалар оештыру һәм үткәру белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Администрация төзекләндерү Кагыйдәләренең үтәлешен контролльдә тота, шул исәптән:

1) янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзекләндерү элементлары һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле керүенә комачауламый торган коймалар урнаштыру буенча;

- торак булмаган биналар, корылмалар, төзелмәләрнен фасадларын, биналарның, корылмаларның, төзелмәләрнен башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнен башка элементларын һәм жәмәгать урыннарын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәклә мәгълүматны үз эченә алган маҳсус билгеләр, язуларны тоту буенча;

- жир эшләре башкарылган чорда биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле юллар, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэмин итү, жәяүлеләр, шул исәптән инвалилар

һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре иминлеген һәм жәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызылыгын тәэммин итү буенча;

- Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары белән билгеләнгән срокта аварияләр нәтижәсендә килеп туган эшләр башкару турында администрациягә хәбәрнамә жибәрү буенча;

- транспорт чараларын газонга яки башка яшелләндерелгән территориягә, яки төзекләндерү кагыйдәләре белән анда транспорт чараларын урнаштыру чикләнгән рекреацион территориягә урнаштыруның рөхсәт итмеләве турында, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташу яки төzelеш мәйданчыкларыннан чыгу вакытында (тент яки япма булмау сәбәпле) гомуми файдаланудагы территорияләрне транспорт чаралары белән пычрату рөхсәт итмеләве турында;

3) Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территорииесен кышкы чорда жыештыру буенча, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен кардан, боздан һәм боз сөнгеләреннән чистарту буенча чаралар үткәрүне контролльдә тоту буенча мәжбүри таләпләр;

4) Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территорииесен жәйге чорда жыештыру буенча, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, алар белән көрәшу, аларның күпләп үскән урынын билгеләү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп, мәжбүри таләпләр;

5) махсус янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызылыгының ёстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территориияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) каты коммуналь калдыкларны саклау буенча мәжбүри таләпләр;

8) хайваннарны йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын гомуми файдаланудагы территориияләрдә һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә карапган башка территориияләрдә көтүгә юл куймау турында таләпләр.

Администрация контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан аларның компетенциясе чикләрендә бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәләрнең үтәлешен контролльдә тота.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дип декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлау һәм бизәү төрләре, шул исәптән биналар, корылмалар, төзелмәләр фасадларын да, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, территорияне төзекләндерүнен состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дип төзекләндерү буенча эшчәнлек алыш барыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территориияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары, яр буйлары), гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләре урнашкан территориияләр);

2) урам-юл чeltәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, керү юллары, проспектлар, кечкенә урамнар, разъездлар, төшү юллары, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территориияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөртү мәйданчыклары;

6) парковкалар (машина кую урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-саклау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдәге саклагыч жайланмалар дип капкалар, кече капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматлары шлагбаумнар һәм декоратив коймалар (киртәләр) аңлашыла.

1.8. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контролльне гамәлгә ашыру кысаларында төзекләндерү өлкәсендә контролль объектларын исәпкә алуны тәэммин итә.

Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендәге контролль объектларын әлеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер куркыныч категориясенә керту гамәлгә ашырыла.

2. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү

2.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү нигезендә контроль алыш бара.

2.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргендә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын идарә итү максатларында элеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектлары «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә элеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер куркыныч категориясенә керту элеге Нигезләмәгә 1 нче күшымта нигезендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда тиешле объектларны билгеле бер куркыныч категориясенә керту критерийлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын куркыныч категорияләренә керту һәм контроль объектларына бирелгән куркыныч категорияләрен үзгәртү администрация боерыгы белән башкарыла.

Администрация тарафыннан контроль объектларын куркыныч категорияләренә керткәндә шул исәптән тубәндәгеләр кулланыла:

1) Бердәм дәүләт күчесез милек реестрындагы мәгълүматлар;

2) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан контрольдә тотылган затлар белән аралашмыча контроль үткәргендә алыша торган мәгълүматлар;

3) администрациядәге башка мәгълүматлар.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән куркыныч категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чаралар үткәру тубәндәге вакыт аралыгы белән башкарыла:

1) югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлар өчен – 2 елга бер тапкыр;

2) уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен – 3 елга бер тапкыр.

Тубән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

Контроль объектларын тубән куркыныч категориясенә керту турында карап кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чаралар планнарына еллык планны гамәлгә ашыру елында тубәндәге куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен соңғы планлы контроль чарасы тәмамланганнын алыш вакыт чоры бетә торган контроль объектларына карата контроль чаралар кертелергә тиеш:

1) югары куркыныч, – ким дигэндә 2 ел;

2) уртача куркыныч, – ким дигэндә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаралар үткәрелмәгән булса, еллык планга контроль объектлары юридик затның яки гражданнның контроль объектына милек хокуку барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләр белән булган очракта – Төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә янәшәдәге территориияне карап тоту буенча бурыч барлыкка килгән көннән кертелергә тиеш.

2.6. Контроль объектының хокук иясе соравы буенча, сорав килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакытта контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар сорав килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакыт эчендә ача контроль объектына бирелгән куркыныч категориясе турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер куркыныч категориясенә керткәндә кулланылган мәгълүматны бирәләр.

Контроль объектының хокук иясе администрациягә контроль объектына элек бирелгән куркыныч категориясен үзгәртү турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация куркыныч категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алыш бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контроль

объектлары исемлегенә керту әлеге Нигезләмәнәң 2.3 пунктында күрсәтелгән Администрация боерыгы нигезендә башкарыла.

Риск категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның рәсми сайтында (алга таба – администрациянең рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлктә урнаштырыла. Махсус бүлеккә керү рәсми сайтның баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлегендә түбәндәге мәгълүмат була:

- 1) контроль объектын идентификацияли торган мәгълүмат (контроль объектының урнашкан урыны адресы, кадастр номеры (әгәр булса), контроль объектын идентификацияли торган башка билгеләр (кирәк булганда));
- 2) бирелгән куркыныч категориясе;
- 3) контроль объектына куркыныч категориясен бирү түрүнда карап реквизитлары.

3. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китеүү куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне профилактик чараплар үткәрү аша да гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактик чараплар контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китеүгә китеү алган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысуулларын контролльдә тотыла торган затларга житкерү максатларында администрация тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә зыян (зарар) китеүү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чараплар үткәрүү контроллье чараплар үткәрүгә карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактика чараплары Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китеүү куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китеүү куркынычларын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чараплар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чараплар үткәргәндә контроль объектларының закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китеүнен түрүдан-туры куркынычы булып торуы яки мондый зыян (зарар) китерелгәнне ачыкланган очракта, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чараплар үткәрү түрүнде карап кабул итү өчен, шунда ук Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) мәгълүмат жибәрэ.

3.5. Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә түбәндәге профилактика чараплары үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокукны куллану тәжрибәсен гомуиләштерү;
- 3) кисәтүләр игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.6. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат администрация тарафыннан тиешле белешмәләрне рәсми сайттагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлктә, массакүләм мәгълүмат чарапларында урнаштыру юлы белән, контроль үткәрелә торган затларның дәүләт мәгълүмат системасында шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә башкарыла.

Администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлктә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль түрүнда» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясының 3 өлешенде каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге халкына гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына

куелган мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында хәбәр итәргә хокуклы.

3.7. Хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүматны жыю һәм анализлау аша администрация тарафыннан башкарыла.

Хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү нәтижәләре буенча, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар ел саен төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган һәм администрация башлыгы имзаган, администрация боерыгы белән расланган доклад әзерли. Элеге доклад хисап елыннан соң киләсе елның 1 июленә кадәр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Мәжбүри таләпләрне бозуны рөхсәт итмәү турында кисәту һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэммин итү буенча чаралар күрү тәкъдиме администрациядә әзерләнә торган мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә заар (зыян) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә заар (зыян) китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаган очракта, контроль үткәрелә торган затка игълан ителә. Кисәтүләр Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күрсәтелгән мәгълүматларны алгандан соң 30 көннән дә сонга калмычка игълан ителә (имзалана). Кисәту язма яки электрон документ формасында әзерләнә һәм контроль үткәрелә торган зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәту Россия Федерациясе Икътисади үсес

министрлыгының

«Контроль (кузәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында» 2021 елның 31 мартандагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәлү номеры белән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуны рөхсәт итмәү турында кисәту игълан ителгән очракта, контроль үткәрелә торган зат күрсәтелгән кисәтүгә каршы гариза бирергә хокуклы. Кисәтүгә каршылык администрация тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Каршылыкны карау нәтижәсендә контроль үткәрелә торган кешегә язмача яки электрон документ формасында каршылык белән килемшү яки риза булмау турында мәгълүмат белән жавап жибәрелә. Каршылык белән риза булмаган очракта, жавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

3.9. Контроль үткәрелә торган затларга консультацияне контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итү вакытында яки профилактик чаралар, контроль чаралар үткәрү барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнары шәхси кабул итүне Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм (яки) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат үткәрә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада түбәндәгә мәсьәләләр буенча башкарыла:

1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) элеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;

3) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;

г) үтәлешләрен бәяләү администрация тарафыннан контроль чаралар кысаларында гамәлгә ашырыла торган мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контрольдә тотылган затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыеннарында һәм конференцияләрендә дә башкарыла ала.

3.10. Контроль үткөрүгө вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан язма рәвештә консультация бирү түбәндәге очракларда башкарыла:

- 1) контроль үткәрелә торган зат тарафыннан консультация мәсьәләләре буенча язмача жавап бирү турында язмача сорату бирлегән;
- 2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән жавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга жавап бирү ёстэмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация биргәндә контроль үткөрүгө вәкаләтле вазыйфаи зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация барышында конкрет контроль чараны, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның, контроль чарада башка катнашучыларның каарларын һәм (яки) гамәлләрен, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынау нәтиҗәләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контроль үткөрүгө вәкаләтле вазыйфаи затка билгеле булган мәгълүмат администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контроль үткәрелә торган затны бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контрольне башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Контроль үткәрелә торган затларның һәм аларның вәкилләренең администрациягә биш һәм аннан да күбрәк бертәрле мөрәжәгатьләре кергән очракта, консультацияләр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган маҳсус бүлектә Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) яки контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган язма аңлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3.11. Профилактик визит контроль үткәрелә торган затның эшчәнлек алыш бару урынында профилактик әңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элемтәдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактика визиты барышында контроль үткәрелә торган затка аның эшчәнлегенә йә ача караган контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, риск категориясен киметүнен нигезләре һәм тәкъдим ителгән ысуллары, шулай ук, аларны тиешле риск категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата, үткәрелә торган контроль чаralарның төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында хәбәр ителә.

Профилактик визит үткәргәндә, контроль үткәрелә торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Контроль үткәрелә торган затка профилактик визит барышында бирелгән аңлатмалар тәкъдим итү характеристында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контроль үткәрелә торган затларга карата үткәрелә.

Мәжбүри профилактика визиты үткөрү турында контроль үткәрелә торган затка аны үткөрү датасына кадәр кимендә биш эш көненнән дә соңга калмычка контроль үткөрүгә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан хәбәр ителә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында хәбәрнамә язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында хәбәрнамә контроль үткәрелә торган зат адресына «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә жибәрелә.

Контроль үткәрелә торган зат, бу хакта администрациягә аны үткөрү датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмычка хәбәр итеп, мәжбүри профилактика визиты уздырудан баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактик визитны үткөрү вакыты контролю алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

Контрольдә тотыла торган зат контролю органына ача карата профилактик визит үткөрү турында гариза белән мөрәжәгать итәргә хокуклы (алга таба – шулай ук контролльдә тотыла торган затның гаризасы).

Контроль органы әлеге гаризаны теркәгән көннән алып ун эш көне дәвамында контрольдә тотыла торган затның гаризасын карый һәм профилактик визит үткәру турында карап кабул итә, яисә контрольдә тотылган зат хәбәр иткән контроль органның матди, финанс һәм кадрлар ресурсларын, контроль объектының куркыныч категориясен исәпкә алып, профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карап кабул итә.

Контроль органы түбәндәге нигезләрнең берсе буенча контрольдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карап кабул итә:

1) контрольдә тотыла торган заттан профилактик визит үткәру турындағы гаризаны кире алуы турында хәбәр килгән;

2) контрольдә тотыла торган затның гаризасын тапшырган көнгә кадәр ике ай дәвамында контроль органы тарафыннан әлеге контрольдә тотыла торган затка карата профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карап кабул ителгән;

3) контрольдә тотыла торган зат гариза биргән көнгә кадәр алты ай дәвамында профилактик визит үткәру контрольдә тотыла торган затның эшчәнлек урынында булмавы яниконтрольдә тотыла торган затның башка гамәлләре (гамәл кылмавы) аркасында профилактик визит үткәру мөмкин булмау сәбәпле мөмкин булмаган;

4) контрольдә тотылган затның гаризасында әдәпсез яки мыскыллаучы сүзләр, (кузәтчелек) органы вазыйфаи затларының яки аларның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә куркынычлар бар.

Контрольдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәру турында карап кабул ителгән очракта, контроль органы егерме эш көне дәвамында мондый килешүне теркәүне тәэммин итүче теләсә нинди ысул белән контрольдә тотылган зат белән профилактик визит үткәру датасын килештерә һәм мондый профилактик визитны закон белән саклана торган кыйыммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычларын профилактикалау программасына кертүне тәэммин итә.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чаралар қысаларында түбәндәге контроль чаралар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләргә ярашлы рәвештә контрольдә тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карап тикшерү, сораштыру, документлар таләп итү, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерүе (карап тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документтар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (карап тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнен үтәлешен күзәтү (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында мәгълүмат жыю һәм анализлау аша, шул исәптән, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында килә, мәжбүри таләпләрне үтәү қысаларында контроль үткәрелә торган затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматлар, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, «Интернет» чөлтәреннән алынган мәгълүматлар, башка гомуми кулланышта булган мәгълүматлар, шулай ук автомат режимда эшли торган хокук бозуларны теркәүнен фото- һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган техник чараларын кулланып алынган мәгълүматлар аша)

6) күчмә карап тикшерү (тикшереп карау, инструменталь тикшерү (videоязма кулланып), сынау, экспертиза аша).

Әлеге пункттта караган контроль чаралар һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар қысаларында әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымта нигезендә, конкрет контроль объектын билгеле бер куркыныч категориясенә кертүгә бәйле рәвештә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү һәм күчмә тикшерү контроль үткәрелә торган затлар белән аралашмыйча администрация тарафыннан үткәрелә.

4.3. Элеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планлы һәм планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү;
- 6) күчмә тикшереп чыгу.

4.6. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара эш итеп контроль чаралар үткәрү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) администрациянең гражданнарның һәм оешмаларның мөрәҗәгатьләре (гаризалары), дәүләт администрациясе органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакуләм мәгълүмат чараларыннан кергән очракта закон белән саклана торган кыйммәтләргә зиян (зарар) китерү турында яки зиян (зарар) китерү куркынычы турында белешмәләре булу, шулай ук контроль чаралар, шул исәптән үзара хезмәттәшлек итмичә, шул исәптән башка контрольдә тотылган затларга карата үткәрелгән контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә шундый мәгълүмат алу;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен яки контроль объектының мондый параметрлардан тайпылудын ачыкллау;

3) контроль чараларны үткәрү планына кертелгән контроль чараларны үткәрү срокларының житүе;

4) конкрет контроль контроль үткәрелә торган затларга карата контроль чаралар үткәрү турында Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарның үтәлешен, кеше һәм гражданнарны хокуклары һәм ирекләре үтәлешен күзәтү кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

6) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәне үтәү срогы тәмамлану – контроль үткәрелә торган зат тарафыннан бирелгән күрсәтмәдә караган документлар һәм мәгълүматлар бирелмәгән очракта яки тәкъдим ителгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары элеге Нигезләмәгә 2 нче күшымтада курсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлктә урнаштырыла.

4.8. Контроль үткәрелә торган зат белән хезмәттәшлек итеп үткәрелә торган контроль чаралар администрациянең контроль чараны үткәрү турындагы боерыгы нигезендә үткәрелә.

4.9. Администрациянең закон белән саклана торган кыйммәтләргә зиян (зарар) китерү яки зиян (зарар) китерү куркынычы турындагы мәгълүматлар нигезендә контроль чараны үткәрү турында боерыгы кабул итеп очракта яки контроль үткәрелә торган затның мәжбүри таләпләрне бозуның расланган Куркыныч индикаторларына яраслы параметрларга туры килү яки параметрлардан тайпылуды контролль чараны үткәрү өчен нигез булып торган эшчәнлек параметрларын билгеләгән очракта, мондый боерык контроль чарасын үткәрү турында контроль үткәрелгә вәкаләтле вазыйфаи затның контролль чара үткәрү турында дәлилле тәкъдиме нигезендә кабул итеп.

4.10. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсе нигезендә, администрациянең эш планнарындагы йөкләмә нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очракларда контроль үткәрергә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Төзекләндерү өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, администрация ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар алар карамагында булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарга буйсынуучы оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яки) мәгълүматлар ала.

Күрсәтелгән документлар һәм (яки) мәгълүматлар исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм вакыты Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган, дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнарыннан, башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яки дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынуучы, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүмат алар карамагында булган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратыла һәм алына торган документлар һәм (яки) мәгълүмат исемлеге белән, шулай ук «Дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2021 елның 6 мартандагы 338 номерлы каары белән расланган, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (кузәтчелек) органнары тарафыннан алар карамагында әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарга буйсынуучы оешмалардан дәүләт контроле (кузәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарга карата планлы контроль чаралары «Чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында аңа контроль (кузәтчелек) чараларын керту һәм аннан чыгару тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 31 декабрендәге 2428 номерлы каары белән расланган, Чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында аңа контроль (кузәтчелек) чараларын керту һәм аннан чыгару кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль чараларын үткәрүнен еллык планнары нигезендә, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

4.14. Контрольдә тотыла торган затлар булган шәхси эшмәкәр, граждан администрациягә контроль чараны үткәргәндә катнаша алмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы булган, шуңа бәйле рәвештә, контроль чараны үткәрү администрация тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданның администрациягә мөрәжәгать итүенә сәбәп булган шартларны бетерү өчен кирәkle вакытка (эмма 20 көннән артык түгел) күчерелә торган очракка бер үк вакытта түбәндәгә шартларны да үтәү керә:

1) контроль үткәрелә торган затның яки аның вәкиленең булмавы контроль чараны үткәргәндә контроль үткәрергә вәкаләтле вазифаи зат тарафыннан, контроль чараны үткәрү турында тиешенчә хәбәр ителгән очракта, контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне үтәуне бәяләүгә комачауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыянга (зарар) китерү белән янаулар яки чынлыкта зыян (зарар) китерү билгеләренең булмавы;

3) контроль чараны үткәргәндә контроль үткәрелә торган затның булмавының (контроль үткәрелә торган затның авыруы, аның командировкада булуы н.б.) житди сәбәпләре бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көненнән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында хезмәттәшлек итүнең гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәру вакыты һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерым структур бүлекчәсе яки житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга жәлеп ителгән затлар тарафыннан контроль чараптар үткәрунең барлык очракларында да мәжбүри таләпләрне үтәү (бозу) дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеоязмалар, контроль чараны уздыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар үткәргән геодезия һәм картометрия үлчәуләре кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма, геодезия һәм картометрия үлчәуләре алу һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чараптар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелгән актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелгән контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелгән беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуны кисәтү һәм (яки) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торғызу, администрация тарафыннан жаваплыкка тарту һәм (яки) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә караган чарапарны куллану турындагы мәсъәләне карау өчен вәкаләтле органнарга яки вазифаи затларга мәгълүмат жибәрү керә.

4.18. Контроль үткәрелә торган зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чара тәмамлангач, контроль чара акты төzelә. Әгәр мондый чара нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылганлыгы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеке белән билгеләнгәнлеке күрсәтелә. Ачыкланган бозуны контроль чара тәмамланганчы бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлергә тиеш. Контроль чараны үткәргәндә тутырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чара тәмамланган көнне контроль чара уздырылган урында гамәлгә ашырыла.

Прокуратура органнары белән үткәру килешенгән контроль чара акты, ул рәсмиләштерелгәннән соң ук, Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестры аша прокуратура органнарына жибәрелә.

4.19. Контроль чарапар турында мәгълүмат Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контроль үткәрелә торган затларга контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар башкара торган гамәлләр һәм кабул ителә торган караптар турында мәгълүмат бирү күрсәтелгән гамәлләр һәм караптар турында мәгълүматларны Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрына урнаштыру юлы белән, шулай ук аларны контроль үткәрелә торган затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада башкару өчен кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик үзара бәйләнешен тәэмин итүче инфраструктура аша, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы ашажиткерү юлы белән башкарыла.

Контроль үткәрелә торган зат булган эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бармый торган гражданга, әгәр дә ул администрация адресына кәгазьдә документлар алу кирәклеге турында хәбәр жибәрсә яисә администрациядә контроль үткәрелә торган затның электрон почта адресы турында мәгълүмат булмаса һәм аңа дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә документлар жибәрү мөмкинлеге булмаса (әгәр кешенең Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын үтүне тәмамламаган булса), контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр

һәм кабул ителгән каарлар турында кәгазьдә документлар жибәрү юлы белән хәбәр ителә. Әлеге граждан администрациягә документларны кәгазьдә жибәрергә хокуклы.

4.21. Актта язылган фактлар һәм нәтиҗәләр белән килешмәгән очракта, контроль үткәрелә торган зат «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248 – ФЗ номерлы Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 5 бүлгендә каалган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.

4.22. Контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта мәгълүмат Контроль (кузәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрергә хокуклы.

4.23. Контроль чарасын үткәргәндә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каалган вәкаләтләр чикләрендә администрация (контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат) түбәндәгеләргә хокуклы:

1) контроль чара акты рәсмиләштерелгәннән соң, контроль үткәрелгән затка, мөмкин булган вакытын күрсәтеп, ачыкланган бозуларны бетерү турында һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау буенча чаралар үткәру турында күрсәтмә бирергә;

2) әгәр контроль чарасын үткәргәндә, контроль объектына ия булган һәм (яки) файдаланган гражданның, оешмаларның эшчәнлеге закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелә дип билгеләнгән очракта, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яки аны туктату һәм гражданнарга, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысууллары турында мәгълүматны теләсә нинди ысуул белән житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каалган чараларны кичекмәстән кабул итәргә;

3) контроль чара барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда, үз компетенциясенә ярашлы рәвештә тиешле мәгълүматны дәүләт органына жибәрергә яки, тиешле вәкаләтләре булганда, гаепле затларны закон белән билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә;

4) мәжбүри таләпләренең ачыкланган бозылуларын бетерүне контролльдә тоту, мәжбүри таләпләренең бозылуларын кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү мөмкинлеген булдырмау буенча чаралар күрергә, күрсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәсә, әгәр мондый чара законнарда каалган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп, судка кадәр мөрәҗәгать итеп, аны үтәүне тәэммин итү буенча чаралар күрергә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәру мәсьәләсен карау.

4.24. Контроль үткәруче вазыйфаи затлар төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә федераль башкарма администрация органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма администрациясе органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр.

Төзекләндерү өлкәсендә контролльлек итү кысаларында контроль чарасы барышында Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка жаваплылык каалган закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар әлеге актның күчермәсен тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле администрация органына жибәрәләр.

5. Администрация каарларына, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

5.1. Администрация каарларына, контролъдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавы) карата «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 9 бүлеге тарафыннан билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелргә мөмкин.

5.2. Аларның фикеренчә, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре төзекләндерү өлкәсендә контролен гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган контролъдә тотыла торган затлар тубәндәгеләргә карата судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

- 1) контроль чараптар үткәрү туринда каарлар;
- 2) контроль чараптар актлары, ачыкланган бозуларны бетерү туринда күрсәтмәләр;
- 3) контроль чараптар кысаларында контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.3. Шикаятьне контроль үткәрелә торган зат дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталын кулланып, шикаятьне карауга вәкаләтле органга электрон рәвештә бирә.

Дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче мәгълүматлар һәм документлар булган шикаять дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталын кулланмычча, Россия Федерациясенен дәүләт һәм закон белән саклана торган сер турындагы закон таләпләрен исәпкә алыш бирелә. Тиешле шикаять Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы шәхси кабул иткәндә контроль үткәрелгән зат тарафыннан Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгына шикаထတ္တ (документларда) дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче мәгълүматлар булу туринда алдан хәбәр итеп бирелә.

5.4. Администрация каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан карала.

5.5. Администрациянең каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять контролъдә тотыла торган зат үз хокуклары бозылуы туринда белгән яки белергә тиеш булган көннән алыш 30 календарь көн эчендә бирелргә мөмкин.

Администрация күрсәтмәсе буенча шикаять контроль үткәрелгән зат күрсәтмәне алгандан соң 10 эш көнне эчендә бирелргә мөмкин.

Шикаять бирү вакыты житди сәбәпләр аркасында узып киткән очракта, шикаять бирүче затның үтенече буенча бу срок шикаятьне карау өчен администрация (вазыйфаи зат) тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин.

Шикаять биргән кеше, шикаять буенча карап кабул ителгәнче, аны кире тулысынча яисә өлешчә ала ала. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт итлеми.

5.6. Администрация каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять теркәлгәннән соң 20 эш көнне эчендә каралырга тиеш.

Әгәр аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматны алу таләп итлес, шикаятьне карау вакыты Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күп дигәндә 20 эш көненә озайтылырга мөмкин.

6. Төзекләндерү өлкәсендә контролънең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре

6.1. Төзекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контролъ туринда» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә башкарыла.

6.2 Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контролъ өчен индикатив күрсәткечләр Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә 1 нче күшымта

Башкарма комитет тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргендә төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын билгеле бер куркыныч категориясенә керту критерийлары

1. Югары куркыныч категориясенә түбәндәгеләр керә:

янәшәдәге территорияләр.

2. Уртача куркыныч категориясенә түбәндәгеләр керә:

элмә такталар, биналар, корылмалар, төзелмәләр фасадлары, кечкенә архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, мәгълүмат щитлары, күрсәткечләр, саклагыч җайланмалар.

3. Төзекләндерү өлкәсендәге барлык башка контроль объектлары түбән куркыныч категориясенә керә.

Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә 2 нче күшүмтә

**Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә планнан тыш тикшерүләр үткәру
кирәклеген билгеләү өчен Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеге
башкарма комитеты тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә
аширганда кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары**

1. Жирле үзидарә органына реклама элмә тактасын килештерү турында гариза жибәрү факты булмаганда, автомобиль транспортын ремонтлау һәм хезмәт күрсәту өлкәсендә хезмәт күрсәту буенча контролльдә тотыла торган зат тарафыннан эшчәнлек башланган көннән алыш 90 календарь көн узу.

2. Узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда, квартал дәвамында объектларны һәм төзекләндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкару бурычы йөкләнгән оешма хезмәткәрләре санының, әлеге эшләрне башкару өчен билгеләнгән жыештыру һәм маxsus техника санының шул ук вакыт аралыгында артуы булмаган очракта, 50 һәм аннан да күбрәк процентка кимүе (ләкин ким дигәндә ике хезмәткәр).

3. Хезмәт күрсәту территориясендә ике календарь атна дәвамында объектларны һәм төзекләндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкаруны үз бурычларына керткән оешмага хезмәт күрсәту территориясендә травматологик ярдәм сорап мөрәжәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.

4. 30 календарь көн эчендә таләпләре Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән контроль объектының торышыннан тайпылуның өч һәм аннан да күбрәк шундый ук очраклары ачыклануы турында гражданнардан, оешмалардан, дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кергән, массакүләм мәгълүмат чараларыннан, Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион чөлтәреннән һәм (яки) килгән мәгълүматларның дөреслеген бәяләүгә юнәлдерелгән чаралар нәтиҗәсендә алынган төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы турында сөйли торган мәгълүмат булу.

5. Контрольдә тотылган затка карата чыгарылган төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозган өчен административ жәза билгеләү турында административ хокук бозу турында эш буенча бер ел эчендә кимендә биш карап булу.

6. Торак пунктның бер административ-территориаль берәмлеке (урам, микрорайон) территориясендә ике календарь атна дәвамында травма алуга бәйле рәвшештә травматологик ярдәм күрсәту өчен мөрәжәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.